

ULUBORLU MESLEKİ BİLİMLER DERGİSİ (UMBD)

Uluborlu Journal of Vocational Sciences

<http://dergipark.gov.tr/umbd>

TEKNİKER DİPLOMALARININ YAPIM İŞİ İHALELERİNDE İŞ DENEYİM BELGESİ OLARAK KULLANILMASININ MESLEKİ EĞİTİME KATKISI

Arif Hikmet Çakoğlu¹

¹İnşaat Bölümü, Boyabat Meslek Yüksekokulu, Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye

Sorumlu Yazar: acakoglu@sinop.edu.tr

(Geliş/Received: 11.10.2021; Kabul/Accepted: 05.09.2022)

ÖZET: Yükseköğretim kurumlarının ön lisans programlarından mezun teknikerler gerek kamuda gerekse özel sektörde mühendis ve mimarlar ile benzer görevleri yerine getirmektedir. Kamu sektöründe denetim ve kontrollük yanısıra özel sektörde ve yapı denetim firmalarında yetki sınırları mühendis ve mimarlara göre sınırlı olsa da aynı nitelikte çalışmaktadırlar. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yapım işi ihalelerine katılabilmek için isteklilerden talep edilen belgelerden bir de iş deneyim belgesidir. İş deneyim belgesinin “iş bitirme, iş denetleme, iş durum, iş yönetme” adları verilen türlerinden iş denetleme ve iş yönetme belgelerini kamuda çalışan mühendis ve mimarlar buldukları göreve göre alabilmekte ancak yine kamuda görev yapan teknikerlerin böyle bir hakkı bulunmamaktadır. Yine, Kanun'un 62 (h) maddesine istinaden, herhangi bir yapım işi tamamlamamış mühendis ve mimarların mezuniyet tarihinden itibaren onbeş yılı geçmemek üzere her bir yıl için her yıl 1 Şubat tarihinde güncellenen yıllık bedel karşılığında diplomalarını iş deneyim belgesi olarak kullanabilmektedirler. Teknikerlere böyle bir haktan yararlanma imkanı da verilmemiştir. Özellikle inşaat, makine, elektrik gibi temel branşlardaki teknikerlerin yapım işlerinde sayılarının artması, yüklenicilik mesleğinin niteliğine de katkısı olacaktır. Teknikerlerin de mühendis ve mimarlara yakın görev ifa etmelerinden dolayı onlar kadar olmasa da benzer haklardan faydalanmalarının mesleki eğitime yönelmeye katkıda bulunabileceği gibi yapım ihalelerinde işin tamamlanma süreçlerine de olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tekniker, İş deneyim belgesi, Mesleki eğitim, Yapım işi, İhale kanunu

THE CONTRIBUTION USE OF TECHNICIAN DIPLOMAS AS A CERTIFICATE OF WORK EXPERIENCE IN CONSTRUCTION WORK TENDERS TO VOCATIONAL EDUCATION

ABSTRACT: Technicians who graduated from the associate degree programs of higher education institutions perform similar tasks with engineers and architects both in the public and in the private sector. In addition to supervision and control in the public sector, they also work in the private sector and building inspection companies with the same qualifications, although the limits of authority are limited according to engineers and architects. in the Public Procurement Law No. 4734, one of the documents requested from bidders in order to participate in construction work tenders is a work experience certificate. Engineers and architects working in the public sector can receive job supervision and job management documents from the types of work experience document called “job completion, job supervision, job status, job management”, but again, technicians working in the public sector do not have such a right. Again, the law of Article 62 (h) pursuant to engineers and architects who have not completed any construction work not to exceed fifteen years from the date of graduation for each year for a price updated on February 1 of each year an annual work experience document their diplomas as you can use it. Technicians cannot benefit from this right either. In particular, the increase in the number of technicians in basic branches such as construction, machinery, electricity in construction works will also contribute to the quality of the contractor profession. It is believed that the use of similar rights by technicians, although not as much as them,

due to the fact that they perform tasks close to engineers and architects, may contribute to vocational training, as well as have a positive impact on the completion processes of work in construction tenders.

Keywords: Technician, Work experience certificate, Vocational education, Construction work, Tender law

1.GİRİŞ

Devlet İhale Kanunu 2886 sayı numarası ile 8 Eylül 1983’de yasalaşarak yürürlüğe girmiştir. Zaman ilerledikçe özellikle yapım işlerinde görünen yasal boşlukların da etkisiyle istismar edilebilen süreç başlamıştır. İşin uzmanı olmayan kişilere müteahhitlik (yüklenici) sıfatı hakkı kazandırılıp bu kişilerin de müteahhit karnelerine sahip olmaları, bu karneleri başkalarına kullanarak kiraya vermeleri gibi menfi oluşumlara neden olmuştur. Hatta halk arasında farklı sınıflarda ticaretle uğraşanlar dahi müteahhitlik yapmaya başlamışlardır. Gerek benzer durumlar gerekse yapım işleri başta olmak üzere kamu alımlarında kalitenin artırılması amacıyla Kamu İhale Kanunu 04.01.2002 tarihinde kabul edilip, 22.01.2002 tarihinde 24648 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanıp yasalaşarak 01.01.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir [1]. Yeni kanun ile müteahhit yerine “yüklenici” ifadesi kullanılmaya başlanmıştır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ise yürürlükten tamamen kalkmamış, kapsamı sınırlanmış da olsa idarelerce kullanılmaktadır. Başta belediyeler olmak üzere kamu kurumlarınca taşınır, taşınmazların satım ya da takas, kiralama ve trampa gibi işleri için kullanılmaya devam etmektedir [2]. Daha genel ifadeyle kamu kurumlarının satış, kiralama vb. işlemleri 2886 sayılı Kanun, alım işleri ise 4734 sayılı Kanun ile yapılmaktadır. 4734 sayılı Kanun ile, kamu kurumlarının mal, hizmet alımları ile yapım işlerindeki ihtiyaçlarının karşılanmasının belirli bir disiplin içerisinde şeffaf ve daha düzenli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Yayımlandığı tarihten bugüne kadar ihtiyaca binaen bir çok maddesinde tadilat yapılmıştır. Yapım işi ihalelerinde diğerlerinde olduğu gibi uygulama safhalarını açıklayıcı olmak üzere her biri için ayrı ayrı yönetmelikler de çıkarılmıştır. Kamu kurumlarında görev yapmakta olan tüm teknik elemanlara önceden verilen ve farklı miktarlara karşılık gelen “müteahhitlik karnesi”[3], bu Kanun ile birlikte yalnızca mühendis ve mimarlara “iş deneyim belgesi” adıyla hak olarak tanınmıştır. Özellikle kamu kurumlarında ve birçok özel firmada benzer işleri yapmalarına rağmen teknikerlere bu hakkın verilmemiş olması irdelenmiştir. Teknikerlere de tıpkı mühendis ve mimarlarda olduğu gibi, iş deneyim belgesi sahibi olma hakkı tanınması durumunda teknik eğitimin yüksek öğrenimin ön lisans kademesinde cazibesinin artabileceği yönünde görüş desteklenecektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Kamu kurumlarına yapılan her türlü işin bitiminde ya da en az %80’inin tamamlanması halinde iş deneyim belgesi düzenlenebilir ve bu belgeyi düzenlemeye ilgili kamu kurumları ya da Valiliklere bağlı Çevre Şehircilik Müdürlükleri yetkilidir[1]. Serbest çalışan mühendis ve mimarların yanısıra kamuda çalışan mühendis ve mimarlar da iş deneyim belgesinin alt türlerinden birini alma hakları vardır[4]. Yüklenici firmaya taşeronluk yapan alt yüklenicilerin de bu belgeye sahip olma konusunda yasal hakları bulunmaktadır[5]. Kamuda denetim hizmetleri tekniker ve teknisyenlerin de yer aldığı teknik personele yaptırılabilir[6]. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca daha net bir şekilde denetim hizmetlerini hangi personelin yapabileceği açıklanmıştır[7]. Her ne kadar itiraz edilmiş olsa da Danıştay tarafından uygun bulunmuştur[8]. Yapı denetim hizmetlerinde de teknikerler görev alabilmektedir[9]. Oysa Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde iş deneyim belgesi düzenleme koşulları arasında teknik eleman olarak sadece mühendis ve mimarların bu haktan faydalanabileceğinden bahsedilmektedir[10].

3. YÖNTEM

Yapım işi ihalelerinde isteklilerden, diğer ihale türlerinde olduğu gibi geçici teminat, imza sirküsü, kayıtlı olduğu meslek odası, teklif mektubu, ekonomik ve mali yeterliliğe ilişkin belgeler istenmektedir. Bunların dışında, iş deneyimini gösteren “iş durum, iş bitirme, iş denetleme, iş yönetme vb.” adlarıyla düzenlenen belge istenmesi de zaruridir. Bu belgeyi düzenlemeye kamu kurumları yetkilidir[1]. Daha önce işin yapıldığı idare tarafından düzenlenebileceği gibi, kamu kurumuna iş yapılmamış olsa dahi belediye sınırları içinde ise ilgili belediye, belediye sınırları dışında ise Valiliklere müracaat edilerek Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından düzenlenir. İş deneyim belgesi, yapım ihalelerinde isteklinin iş hacmini gösteren belgelerden olup yeterliliğinin belirlenmesi amacıyla ihalelerde istenilmesi zorunlu bir evraktır. Burada, kamu ya da özel firmalarda görev yapan mühendis ve mimarların genel ifadeyle “iş deneyim belgesi” adı altında “iş bitirme, iş durum, iş yönetme, iş denetleme” belgeleri alabilmelerinin yanı sıra mezuniyet belgelerini de kullanarak iş deneyim belgelerine sahip olmaları 4734 sayılı Kanun’a dayanılarak düzenlenen yönetmeliklerden kazanılmış bir hak olduğu üzerinde ifadelere yer verilmiştir[4]. Ancak, benzer ya da yakın görevlerde bulunan ön lisans mezunu teknikerlere Kanun tarafından bu hak verilmemiştir. Teknikerler de mühendis ve mimarlar gibi kamu ihalelerinde komisyonlara üye ve denetim elemanı olabilmektedir. Ancak yine de iş deneyim belgesi konusunda mühendis ve mimarlar gibi mesleki avantaja sahip olamamaları kanun ve yönetmelikler kapsamında irdelenmiştir. Teknik Eğitim Fakültesi mezunları ise daha çok meslek liselerinde öğretmenlik yapmakla beraber yatırımcı kamu kurumlarında özellikle geçmiş yıllarda az da olsa teknik bir kadroda yer bulabilmişlerdir. Geçmişten bugüne önceki adıyla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yeni adıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yayınlanan çok sayıda yönetmelikte teknikerlerin de yer aldığı teknik personelin görev ve yetki sınırları incelenmiştir. Teknikerler, mühendis ve mimarlara yakın görev ifa etmelerine rağmen iş deneyim belgesi konusunda aleyhlerine gelişen bu durum, devletin yetkili bakanlık ve üst düzey kurumlarının yayınladığı yönetmelik ve tebliğleri ile açıklanmaya çalışılmıştır. Yapı Denetim İmar Yönetmeliđindeki teknik elemanların denetim yetki sınırlarından tekniker ile mühendis görev benzerliği gösterilmiştir. 4734 sayılı Kanun’un 62(h) maddesinde mühendis ve mimarlara verilen hak ile 22/d maddesinde doğrudan temin yolu ile iş deneyim belgesi olmayanlara özellikle büyükşehirlerde “yüklenici” olabilme yolu açılması konusu da incelenmiştir. Yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca, yapı denetim hizmetinde teknikerlerin de görev alabileceğine dair ilgili yönetmelik ifadesi belirtilmiştir. Yapım İşleri ihale komisyonlarında asgari iki teknik eleman, -ki mühendis ya da mimar ifadesi yoktur- bulunma zorunluluğundan ilgili yönetmeliğe atıf yapılarak ifade edilmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Kanun ve bu kanuna dayalı olarak hazırlanan yapım işleri uygulama yönetmeliğinde iş deneyim belgesinin düzenlenme, değerlendirme, ortaklıklar vb. konularda detaylı açıklamalar vardır. Bunlar arasında serbest çalışan mühendis ve mimarların son onbeş yılda tamamlanan yapım işine dair iş bitirme ya da devam etmekte ve en az %80’i tamamlanmış ise iş durum belgesi düzenlenmesi, kamuda çalışan mühendis ve mimarların buldukları kadro durumuna göre iş denetleme ya da iş yönetme belgesi alabilmesi örnek olarak verilebilir [2]. Hatta hiç yapım işi yapmayanların bile, bir mühendis veya mimar ile birlikte tüzel kişilikte ortak olması ve bu tüzel kişiliğin en az %51 hissesi asgari beş yıl mühendis veya mimara ait olması durumunda o teknik personelin şahsı adına düzenlenen iş deneyim belgesi tüzel kişilik adına kullanılabilir[2]. Bu tüzel kişilik sona erdiğinde tamamlamış olduğu yapım işine ait olarak yeni iş bitirme belgesi düzenlenmekte ve bundan da hissesi oranında taraflar yararlanabilmektedir. Alt yükleniciler de dahil edildiğinde toplamda dokuz farklı iş deneyim

belgesi düzenlenebilmekte olup, alt yüklenici ile yüklenici arasındaki sözleşmeye ait bilgiler esas alınarak düzenlenme koşulları yönetmelikte açıklanmıştır [5].

Yapım işi tamamlanmamış özellikle serbest çalışan mühendis ve mimarlar, Kanun'un 62. maddesi (h) bendi gereğince onbeş yıl ile sınırlı kalmak üzere her bir yılı belirlenmiş bir rakama karşılık gelen iş bitirme belgesine sahip olduğu kabul edilir. Bu rakam her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından yayınlanan eşik değerler ile ilgili tebliğ içerisinde yazılır ve 1 Şubat itibarıyla bir yıl geçerlidir. Son olarak 20.01.2022 tarihinde Resmi Gazete'nin 31725 sayılı baskısında 2022/1 no'lu tebliğ olarak yayınlanmış ve mühendis ile mimarların diplomaları, her yıl için 808.172,00 Türk Lirasına tekabül eden iş bitirme belgesi yerine geçmektedir. Onbeş yıldan fazlası kullanılmak istenirse mühendis ve mimarların bu süre içerisinde bitirmiş oldukları yapım işi olmalı ya da kamuda görev yaptıkları süre içerisinde denetleme veya yönetme görevinde tamamlanan yapım işi olmalıdır. Örnek verilecek olursa, yapım işi tamamlanmamış 15 yıllık bir mühendis veya mimarın mezuniyet belgesi 12.122.580,00 Türk Lirası değerinde iş bitirme belgesi yerine geçmektedir.

5 Eylül 1979 tarih ve 16745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliğinin "kontrol örgütü" başlıklı 4.4. maddesinde kontrol görevlisi tanımı yapılırken mühendis, mimar ve zorunlu hallerde teknikerlere de bu görevin verilebileceğinden bahsetmektedir. Bu yönetmelik 2018 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

5 Mart 2018 tarih ve 30442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından düzenlenen yönetmeliğin denetim hizmeti başlıklı 4. Maddenin (ç) bendinde denetim mühendisine bağlı olarak teknikerlerin denetim mühendisi yardımcısı olarak, (d) bendinde ise işin niteliği ve özelliğine bağlı olarak denetim mühendisinin sorumluluğu altında birden fazla tekniker, teknisyen, laborant görevlendirilebileceği belirtilmiştir [6].

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 4. Maddesi (e) bendinde " Şantiye şefi: Konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, mühendis, mimar veya bunlara ilişkin teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip teknik personeli" ifadesi yer almaktadır. Aynı yönetmeliğin 6. maddesi 2/c bendinde de şantiye şefinin "inşaat, makine, elektrik, yapı denetim teknikeri veya bunlara ilişkin teknik öğretmen olması şarttır",denilmektedir [7]. Her ne kadar Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) tarafından aralarında "tekniker ve teknik öğretmenlerin şantiye şefi olamayacağına dair" itirazın da yer aldığı bazı konular üzerine yürütmeyi durdurma kararı alınmış olsa da Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 11.11.2020 tarihli karar ile bu itirazı reddederek Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca düzenlenen yönetmeliğin ilgili maddesini uygun bulmuştur [8].

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde 29.12.2018 tarih ve 30640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile yardımcı kontrol elemanı olarak teknikerlerin de görevlendirilebileceği ifadesi bulunmaktadır[9].

Tablo 1. Yapı denetim firmalarındaki teknik eleman yetki sınırları

Teknik eleman	Denetim yetki sınırı (m ²)
İnşaat Mühendisi veya Mimar	30.000
Makine Mühendisi	60.000
Elektrik Mühendisi	120.000
Teknik Öğretmen (İnşaat, Makine, Elektrik)	13.500
Tekniker (İnşaat, Makine, Elektrik, Yapı Denetimi)	8.500
Teknisyen (İnşaat, Makine, Elektrik)	3.500

Buna göre, her yıl Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayınlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğe göre III. Sınıf B Grubuna dahil olan yani yüksekliği 21,50 metreyi geçmeyen konutlar, pansiyonlar, misafirhaneler, karakollar, entegre tarım endüstri yapıları vb. ve inşaat alanı 13.500 m²'yi geçmeyen bir yapının denetiminde görev alabilecekleri ifade edilerek denetim yetki sınırları üstteki Tablo 1'de gösterilmiştir[7].

Teknikerler gerek özel firmalarda gerekse kamu kurumlarında denetim ve/veya kontrollük işlerini mühendis ve mimarlar gibi yaptığı bilinmektedir. Karayolları, DSİ, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri, İller Bankası gibi birçok yatırımcı kamu kurumunda yıllardır denetim görevini üstlendikleri malumdur. Tıpkı mühendis ve mimarlar gibi aynı sorumluluklara imza atmaktadırlar. Yine yapım işi ihale komisyonlarında uzman sıfatıyla 2 (iki) teknik eleman bulunması kanuni zorunluluk olduğundan ihale komisyonlarında asil ya da yedek üye olarak görev alabilmektedirler[10]. Yetki sınırları biraz daha düşük olsa da kendi alanlarıyla ilgili teknik konularda uzmanlaşmış teknikerler gerek özel firmalarda gerekse kamuda bulunmaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yapım işleri ihalelerinde kullanılacak iş deneyim belgelerinin birçok düzenlenme yöntemi vardır. Kanundan uyarlanarak hazırlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 39. Maddesinde "iş deneyimini gösteren belgeler" başlığı altında maddeler halinde sıralanmıştır [10]. Bunlardan biri de mühendis ve mimarlara mezuniyet belgesinin tarihine göre onbeş yıla kadar yıllık olarak belirlenmiş bedelin iş deneyim belgesi olarak kazanılmış bir hak olarak verilmesidir. Ayrıca, yüklenici olarak herhangi bir iş tamamlamamış şahıslar da, mühendis veya mimar ile kurdukları ortak tüzel kişilik aracılığıyla ihalelere girme hakkı elde edebilmektedirler.

Tablo 2. Kamu İhale Kanunundaki bazı parasal limitler (KDV hariç)

4734 Sayılı Kanun'da geçen bazı parasal limitler		
4734 Sayılı Kanun 22/d maddesi	Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki idareler	218.395 TL*
	Diğer illerdeki idareler	72.752 TL*
4734 Sayılı Kanun 62 (h) maddesi	Mühendis ve Mimarlar için iş deneyim belgesi hesabında	808.172 TL*

*Bu yazı içeriğinde sözü edilen konulara ait limitler

Büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki idareler 1 Şubat 2022 ile 31.01.2023 tarihleri arasında, Kanun'un 22. Maddesinin (d) bendinde bahsedilen mal, hizmet alımı ile yapım işlerinde KDV hariç 218.395,00 Türk Lirasına kadar doğrudan temin yoluyla ihtiyaçlarını karşılayabilmektedirler. Diğer illerdeki idarelerin işlerinde bu limitin 1/3'ü esas alınmak üzere sabitlenmiştir. Tablo 2'de Kamu İhale Kanunu'ndaki bazı parasal limitler gösterilmiş olup, bu rakamlar her yıl 1 Şubat tarihi itibarıyla güncellenmektedir. Söz konusu 22. Maddenin (d) bendinde verilen yetki ihale kapsamı dışında tutulduğundan ihale işlemleri yapılmaksızın piyasadan teklif almak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Elektronik Kamu Satın Alma Platformuna (EKAP) ilgili alıma dair bilgiler kayıt altına alınmakta ancak ihale kayıt numarası (İKN) alınmamaktadır. Doğrudan temin yolu ile bahsi geçen limite kadar yapım işi yaptırılırken haliyle iş deneyim belgesi ya da ekonomik ve mali yeterliliğe ilişkin belge de istenmemektedir. Dolayısıyla daha önce yapım işi yapmamış fatura kesebilen herhangi bir ticaret erbabına da yüklenici olabilme yolu açıktır. Kamu kurumlarına yapılan her türlü yapım işi için bedeli önemli olmaksızın iş deneyim belgesi düzenlenebildiğinden bu madde ile yapım işini

bitirenlerin de iş deneyim belgesine sahip olma hakları olmaktadır. Bu durumda alınan iş deneyim belgesi ile kişiler ya da firmalar başka ihalelere katılarak ve ihaleyi de kazanıp işi bitirdikten sonra belgelerinin limitlerini de yükseltebilmektedir. Büyükşehir belediye sınırları içindeki idarelerin 22/d maddesi yaptırdıkları yapım işleri ile iş deneyim belgelerine sahip olanlar yüklenici sıfatını elde etmeleri birçok kez istismara da neden olabilmektedir. Sözgelimi, bu şekilde büyükşehir belediye sınırları içinde bir kuruma KDV hariç 218.000,00 Türk Lirası yapım işini tamamlayıp iş bitirme belgesi almaya hak kazanan herhangi bir 3. Şahıs, bir başka yapım işi ihalesinde %50 oranında iş deneyim belgesi istenen ihaleye 436.000,00 Türk Lirası teklifte bulunabilir. O ihaleyi de kazanır ve işi tamamlarsa iş deneyim belgesinin limitini bir kat daha artırmış olur. Bu tür örnekler sıkça görülebilir ve yasalara da uygun gelebilir ancak yapım işini üstlenecek yüklenici vasfında fazla çeşitliliğe sebep olacağı ve bu durumda da kaliteden ödün verilebileceği göz ardı edilmiş olacaktır.

Yapım işleri tamamlandığında muayene ve kabul işlemlerinde görev alacak personelin teknik eleman olması ifade edilmektedir [4]. Mühendis veya Mimar tabiri kullanılmadığından tekniker ve hatta teknisyenler de geçici ve kesin kabuller için teşkil edilen komisyonlarda görev alabilmektedirler. Birçok kamu kurumunda da uygulama bu yöndedir. Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliğinin 3. Maddesinde de kabul komisyonunda görev alabilecekler tarif edilirken “işin özelliğine uygun teknik eleman” tabiri kullanılmaktadır. Denetim elemanı kabul komisyonu üyesi olamamakta ancak kabul sırasında hazır bulunması gerekmektedir. Bir başka ifadeyle, mühendis ya da mimarın denetim elemanı yani kontrollük yaptığı yapım işinin muayene ve kabul zamanı geldiğinde geçici ve kesin kabul komisyonlarında, yapılan işin fen ve sanat kurallarına uygun tamamlandığının belirlenmesi aşamasında tekniker ve hatta teknisyenler de görev alabilmektedir.

Görüldüğü üzere, teknikerler gerek kamu kurumlarında gerekse özel firmalarda aynı branştaki mühendis veya mimarlar ile benzer işleri üstlenmektedir. Yetkileri sınırlı olsa da aynı denetim işlerinde görev alabilmektedirler. İhale komisyon üyelerinden en az ikisinin teknik eleman olmasının zorunlu olduğu yapım ihalelerinde komisyon üyesi ya da yedek üye olabilmektedirler. Muayene ve kabul komisyonlarında yine mühendislerle birlikte yer alabilmektedirler. Mesleki anlamda deneyimli olmalarına rağmen yine de kendi adlarına iş deneyim belgesi düzenlenmesine Kanun ile izin verilmemiştir. Özellikle inşaat, makine, elektrik vb. branşlarda önemli işlerde imzaları olsa da iş deneyim belgeleri alamamaları teknik eleman sınıfları arasında adil olmayan bir durum ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde her ilde üniversiteler ve bu yüksek öğretim kurumlarının bünyelerinde meslek yüksekokulları bulunmaktadır. Teknikerlerin iş deneyim belgesi hakkını almaları halinde, meslek liselerinin de ilgili bölümlerinden meslek yüksekokullarına eğilim olması beklenebilir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kamuda mühendisler ile neredeyse eşit sorumluluklar alan, özel sektörde de yapı denetim firmalarında sınırlanmış da olsa denetim yetkileri olan branşları inşaat, makine, elektrik, harita vb. teknikerlerin kendi alanlarıyla ilgili olarak iş bitirme belgelerine sahip olduğunda bunu katıldıkları ihalelerde iş deneyim belgesi sunmalarının kamuya iş yapan yüklenici vasfındaki kalitenin artmasına sebep olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, yüksek öğretim kurumlarında bu alanları tercih etme yönünde başta meslek liseliler olmak üzere artış olması muhtemeldir.

Mühendis ve mimarlar ile aynı miktarda olmasa bile deneyimlerine ilişkin her bir yıl için belirli bir rakamın iş bitirme belgesi düzenlenmesinde esas alınmasının “yüklenicilik” mesleğinde nitelik katkısının yanı sıra mesleki eğitime yönelik talepte artış olabileceği yönünde beklenti oluşacaktır.

KAYNAKLAR

- [1] K.İ.K., Kamu İhale Kanunu. (2002, 22 Ocak). Resmi Gazete (sayı:24648). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/01/20020122.htm#1>
- [2] Devlet İhale Kanunu. (1983, 8 Eylül). Resmi Gazete (Sayı:18161). Erişim adresi : <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2886.pdf>
- [3] Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliđi (1981, 28 Mart) Resmi Gazete (Sayı: 17293) Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17293.pdf>
- [4] Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliđi. (2009, 4 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 27159 (Mükerrer)). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/03/20090304M1-2.htm>
- [5] Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2018, 13Ađustos). Resmi Gazete (Sayı: 30508). Erişim adresi : <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/08/20180813-12.htm>
- [6] Kamu Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliđi. (2018, 5 Haziran). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Resmi Gazete (Sayı:30442). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/06/20180605-8.htm>
- [7] Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik. (2019, 2 Mart). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Resmi Gazete (Sayı:30702). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190302-2.htm>
- [8] T.C. Danıştay Altıncı Daire. (2020, 11 Kasım). Esas No : 2019/13900, Karar No:2020/10733. Erişim adresi: <https://www.danistay.gov.tr/>
- [9] Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2018, 29 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 30640). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/12/20181229-2.htm>
- [10] Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliđi. (2009, 4 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 27159 (Mükerrer)). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/03/20090304M1-2.htm>